

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI.

19. XII. 1932 72 5
kralj, priroč

MLADI PLAMEN

GLAŠILO BORCEV IN STRAŽARK

VSEBINA:

NOVA MLADINA / SOLNCE JE POSIJALO / O NAŠI DUŠI /
MIMOGREDE / NEKAJ ODGOVOROV / IZ ŽIVLJENJA VA-
JENCEV / VAJENCI / RESOLUCIJA / ORGANIZACIJA /
NAŠI FANTJE / NAČIN DELA / KAJ PREMALO GOJIMO? /
UMSKI IZVOZ / ORGANIZACIJSKI VESTNIK / BELI KOT /
RAZGLAD / NA PLATNICAH: Z UREDNIKOVE MIZE.

LETNIK IV. DECEMBER 1932. ŠT. 12.

»Mladi plamen«, glasilo Borcev in Stražark izhaja vsakega prvega v mesecu. Izdaja ga konzorcij. Odgovoren Slak Jože. Urejuje Štok Edi. Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 22/I (Delavska zbornica). Tiska »Slovenija«, dr. z o. z., Ljubljana, Wolfova ulica šte. 1. (Predstavnik A. Kolman.) List stane letno Din 24.—, posamezna šte. Din 2.—, za Avstrijo letno Šil. 4.—, za Nemčijo RM 2'50, za ostale države S 0'75. — Čekovni račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 12.209 (»Ogenj«). Telefon št. 22—65. Rokopisov ne vračamo.

Z urednikove mize

Tiskarski vravec. V 11. šte., na strani 176, pri odgovoru št. 7 se mora četrti stavek glasiti: »Saj hoče biti že vsak kapitalist socialen.«

V. Eržen, H. Hvala! Bom porabil po potrebi. Le še kaj! Pozdravljen!

Znani nepodpisani. Hvala za oceno! V marsičem imaš prav. V mnogem pa se ne strinjam s Teboj. Ti n. pr. presojaš vse z umetniškega stališča. Toda »Mladi plamen« ni nikoli imel pretenzij, da bi postal konkurent »Domu in svetu« ali »Zvonu«. Kljub temu, upam, bo s časom postal resen kulturni faktor.

Prihodnji letnik »Mladega plamena« bo, kakor poročamo na drugem mestu, nekoliko drugačen od letošnjega. Postal bo splošen delavsko mladinski list. Zato bo pisal o marsičem, o čemer bi kot zgolj organizacijsko glasilo ne mogel. V naslednjem podajamo surov načrt snovi, ki jo bo naš list obdelal, oz. naj bi jo obdelal. Morda bo komu dal pobudo, da bo katero od teh tem obdelal v članku, vsaj kateremu od tistih, ki bi še kaj napisali, če bi vedeli, o čem naj pišejo.

I. Socializem. Delavsko vprašanje. Vzgoja. Gospodarstvo. Nacionalizem.

Socialistična vzgoja — naša prva naloga. Posameznik in množica. Socialistična dobrotelost (socializem in dobrotelost). »Quadragesimo anno.« Pomagajmo brezposelnim. Politična vzgoja delavske mladine. Napake pri vzgoji. Človek in stroj. Tehnika in brezposelnost. Tehnika in vojna. Socialistični svetovni nazor. Materializem in idealizem. Vera in socializem. Žena v socializmu. Žena v razrednem boju. Naše delo — naše plačilo. Mladina pred sodniki (odnos med starimi in mladimi). Kapitalistični gospodarski sistem. Socialistično, kolektivno, smotreno gospodarstvo. Nacionalizem. Delavska žena od danes in jutri. Brezposelnost in njeni vzroki. Gospodarska kriza in njeni vzroki. Vzgoja proti vojni. Vzgojne organizacije v razrednem boju. Meščanska mladina (njene značilnosti: moda, ples, promenada itd.). Gospodarstvo, družba in kultura. Karl Marx.

II. Delavska izobrazba. Kultura. Duhovnost.

Kaj delavska mladina čita in kaj naj bi čitala? Duhovno življenje delavske mladine. Delavska kultura. Socializem in kultura. Delavska, proletarska umetnost. Delavsko gledališče in kino (Del. drama in film). Knjiga kot vzgojno sredstvo. O čitanju. Delavska izobrazba (nje smer in cilj). Vsak svojo knjižnico. Dramatika kot socialistično vzgojno in propagandno sredstvo. Govorilni zbori.

(Nadaljevanje na predzadnji strani platnic.)

MLADI PLAMEN

LETO IV.

MESEC LUČI

ŠT. 12

Uredništvo in uprava »Mladega plamena« ter Centrala Krekovich družin želijo vsej delavski mladini

VESEL BOŽIČ

Božični mir naj se razlije po vseh domovih!

Nova mladina

Čim bolj našo mladino motrim, tem bolj vidim, da raste nov rod na dan.

Naši mladini ni bilo danega ničesar velikega, ničesar lepega, ničesar vzglednega, česar bi se oprijela in za kar bi živela. Rastla je sredi krivic, sredi neresničnosti, sile in pristranosti, za to, kar se je mladini vzelo, ni dobila pravega nadomestka. Živeča v času, ko je vse le navidezno, ko se zahteva od človeka lojalnost do starih oblik, je tudi mladina na zunaj lojalna.

Toda duša mladine je merodajna za bodočnost. In duša mladine se razvija sama. Mladina je kritična, nezaupljiva, nezadovoljna s starim in starimi. Pa taka kot v vseh časih: požrtvovalna in razborita, pa stremeča po lepem, dobrem in pravičnem.

Bolj kot kdaj prej, motri mladina javno življenje. Stari svet je v krizi, stari svet je nezmožen. Zato raste v mladini (pa naj bo ta tu ali tam) samozavest in prezir do starih. V mladini nastajajo novi načrti, mladina se orientira. Vse to iz svoje svobodnosti. Mladina noče biti čreda ovac.

Ni razvoj povsod enako hiter. Pred nekaj časa smo čitali v nekem delavskem listu napad na rudarsko mladino. Čeravno pove članek marsikaj resničnega, vendar ni pisan z dobrohotnostjo. Res je, da živi rudarska mladina še v nekaki apatiji*. Ni se še orientirala. To je hudo, ako mora mladina najti smer proti onim, ki ji smer vsiljujejo, ako mora zrasti mlada duša proti vsem, ki hočejo mladino imeti. Toda zdi se mi, da gre življenje zadnji čas zelo čudovito hitro. V enem letu rudarska mladina ne bo le brcala žoge.

Zdi se mi tudi, da nova mladina ne bo več istovetila pojma: vera in politika in pa: narod in politika. Zdi se mi, da ji bo beseda »politika« sploh pomenila nekaj drugega, kar je pomenila in kar še zdaj posebno pomeni. Ker je duhovno odrezana od starih, gnilih korenin, bo prinesla novo dobo.

* Duševna otopelost, neobčutljivost.

Solnce je posijalo

Taborna povest.

(Nadaljevanje.)

XIV.

»V receptu, po katerem si skuhal to jedačo, predragi kuhar, mora biti kakšna tiskarska napaka,« je dejal pri kosilu Niko. »Nekaj mora biti izpuščeno, bi dejal, beseda ‚mast‘ ali ‚sol‘ ali kaj drugega.«

»Kaj bi bil tako nežen in oziren,« je pripomnil k temu Milan. »Zabele manjka, to je. Menda jo je kuhar samo mimo nosil, mimo loncev.«

»Zabeljeno je že, zabeljeno; toda s čim, to je vprašanje. Nemara da samo s popečkom.«

»S čim? S popečkom?«

»Da, s popečkom. Če železen drog, s kakršnem mešamo po peči, razbeliš v ognju in ga potem vtakneš v lonec, pa je jed zabeljena. Imenitno začvrči.«

Mitja se je približal.

»Škoda, da si mi povedal to šele danes,« je dejal. »Če bi prej vedel za to reč, bi vam ves čas belil samo s popečkom. Po tem sicer ne bi dobili tako okroglih lic, toda bolj pohlevni bi bili.«

»No, no! Tudi ti nisi ravno shujšal.«

»Kaj se bomo pričekali,« je posegel vmes Marko. »Kar se tiče hrane, pa res ni kaj očitati našemu kuharju. Tudi danes je kosilo prav dobro. Polno skledo tečne juhe, potem prikuho in zagozdo kruha — kaj hočete še več?«

»Pa res,« je modro pristavil Lojzek. Stegnil je roko po svoji skodelici, ki jo je bil že v začetku zabavljanja odrinil od sebe, češ da je jed res prav zanič. »Pa res,« je dejal in pridno zalagal. »Kaj boste zabavljali? Med vojno še takšne hrane nismo imeli.«

Vse je hotelo popokati od smeha. Saj je bilo očito, da Lojzek ni nikoli videl vojne. Bil je rojen najmanj dve leti po prevratu.

Gospo Peškitovalo je kar lomilo.

»Hihihhi, hihihhi! Oh, ta otrok, ta otrok, kakšne se iznebi! Hihihhi! In kako modro ti pove, kako moško! Jej, jej, ta otrok...!«

Ko se je vihar smeha polegel, je Marko čutil priliko, da bi povedal neko misel.

»Ne samo med vojno,« je rekel, »tudi danes in vedno so na svetu velike množice ljudi, ki stradajo kruha. Medtem pa ga imajo nekateri v preobilici. In še belega! Mnogi od teh celo zbole od preobilice kruha. Toliko imajo kruha in vseh drugih dobrot, da jim manjka le še — bolezen. In ko si jo preskrbe, bolezen, jo nosijo kot kolajno za osladno bolestnim izrazom na obrazu in jo negujejo z vsemi mogočimi pripomočki do konca življenja.«

»Kako lepo ste povedali, gospod vodnik, kako učeno,« je gostolela gospa Peškitovala. »Da bi bili bogati ljudje malo bolj socialni, bolj usmiljeni do ubogih! O, v naši hiši je v tem oziru vse drugače. Domači in posli, vsi smo ena družina. Ja, hlapci so pri nas pravi gospodje. In berača nobenega ne pošljem praznih rok od hiše. Toliko jih pa je, da si kar vrata podajajo. Ampak nesramni so nekateri in predrzni od sile. Lansko zimo — da vam še to povem — mi

pride v hišo mlad brezposelni in prosi vbogaime. Počakajte v veži, mu pravim, in grem v izbo, da bi kaj našla. Včasih, veste, mi ostane od kosila kakšna skorjica. Za berača mi prav pride. Grem torej, pa ne vem kaj mi je bilo, v hipu sem pozabila na človeka v veži. Saj veste, človek ima vedno čez glavo skrbi in opravkov. In tako sem popolnoma pozabila. Zdaj pa čujte in strmite! Čez nekaj časa — ne vem, če je bilo več ko deset minut — odpre tisto človeče vrata kuhinje in reče, takole osorno, skoraj nekam oblastno: »Nu, ali bo kaj ali ne bo nič? Saj sem že čisto zmrznil tu v veži.« Taka nesramnost, kaj! Veste, da sem se pošteno raztogotila, kar ni moja navada. Tako sem ga ozmerjala, da bi ga še pes ne povohal. Kar zaloputnila sem vrata za njim... Moj Bog, kakšne križe ima človek z berači! In veste, zdaj kar nič več ne molijo. Včasih so ponižno prosili in molili, zdaj pa skoraj kar zahtevajo od človeka. Jej, jej, kako pokvarjen je ta svet!»

Milan, ki se je bil ves čas njenega pripovedovanja pritajeno nasmihal in se z drugimi pomenljivo spogledaval, je sedaj pransil v krčevit smeh, tako da se mu je jedača zaletela. Vsi drugi seveda za njim. Gospa Peškitovala je zardela. Morda nisem kakšne besede prav postavila, je pomislila, ti preklicana reč vendar, da se še nisem naučila lepih besed! Da le moram bñti taka neroda.

»Kaj pa imate spet?« je strogo vprašal Marko, da bi preprečil kakšno neprijetnost. »Milan, čemu se pa smeješ?«

»Ah nič,« je odvrnil Milan in si brisal solze. »Temule se smejem, Pavletu. Le poglej ga, s kakšno vnemo vesla z žlico po skledi! Ta pa ima apetit.«

Tako se je izmazal. Vsi so se zdajci ozrli na Pavleta, ki pa res ni dajal nikakega povoda za tak huronski smeh.

»To je vse od tega, ker je pri izpitu znal za odlično«, je razlagal Mirko.

»Kaj? Izpite ste imeli? Kakšne izpite pa, če smem vprašati?« Gospa Peškitovala se je trudila, da bi govorila čim lepše. Besede so ji bile kot polizane in počesane.

Marko ji je na kratko razložil borčevski sprejemni izpit in pripomnil, da bo drevi slovesna obljuba vseh tistih, ki so predpoldne napravili izpit.

»A tako? A res?« se je čudila gospa Peškitovala in v srcu obžalovala, da ni bilo njenega Ivančka zraven. Morda bi ji napravil to veselje, da bi položil borčevski izpit.

Po kratkem počitku so šli podirati in pospravljat tabor. Marko je dal navodila, razdelil fante v skupine, katerih vsaka je dobila svoje delo. Slo je hitro, mnogo bolj hitro nego takrat, ko so prišli. Marko je vse delo nadzoroval.

Gospa Peškitovala se je neprestano sukala krog njega.

»Te deske bom lahko vzela, kaj ne? In to slamo. Za steljo bo dobra. Z jabolom — ali kako že to imenujete — se nikar nič ne trudite. Ga bodo že naši hlapci podrli. Ah, saj res, skoraj bi bila pozabila, Tamle gori v hosti so fantje posekali nekaj drevesc. Jih boste plačali, kajne? Saj ne zahtevam dosti. Po tri kovače za vsako debelce, naj bo. Vam kar ne morem in ne morem računati. Rada nekaj žrtvujem za Borce. Nekaj boste pa primaknili k najemnini za prostor, kaj ne. Saj veste, počediti bo treba in trava ne bo še tako kmalu spet zrastle na tem prostoru.«

»O, počedili bomo že sami, gospa Peškitovala. Tako bomo počedili, da se skoro poznalo ne bo, da je tukaj stal tabor. Kar se pa tiče dodatka k najemini, pa ne morem nič obljubiti. Kakor smo smo se zmenili v pogodbi.«

»Ej, ej. Zmerom mi govorite o pogodbi. Za klobuk si jo zateknite! Jaz pa nisem gledala na pogodbo, ampak sem vam šla bolj na roko, kakor bi morala.«

Skoro užaljena je odšla gospa Peškitovala proti kuhinji. Tam komandira »gospod ekonom«. Ta se bo morda dal omečiti. Zdaj je treba iztisniti iz njih, kar je mogoče, je pomislila. Saj prav zato je bila prišla...

XV.

Proti večeru, ko je bil tabor že podrt in vse v najlepšem redu, so se odpravili fantje z Markom na bližnji grič polagat obljubo. Na taborišču so ostali le nekateri, ki še niso imeli izpita. Ti naj uredijo še zadnje malenkosti za odhod.

Zamišljen je šel Pavle poleg Pepeta. V srcu so mu rojila čuvstva, kakor pred nečim slovesnim in odločilnim. Obljuba, je pomislil, to je nekaj podobnega kakor prisega. Držati jo moraš, če ne, si brez časti in nihče ti ne bo ničesar verjel. Ali se prav zavedam, kakšne dolžnosti z obljubo sprejemam, se je vprašal. Ali jih bom mogel izvrševati? Ali sem vobče vreden, da položim obljubo? Marko je dejal, da naj vsakdo dobro preudari, ali ima resnično voljo in moč, da bo izpolnjeval to, kar namerava obljubiti. Da, sedaj je zadnji čas, da se odloči, da ali ne.

Potegnil je Pepeta za rokav in mu pošepetal:

»Ti, ali te kaj skrbi?«

»Kaj?«

»No, obljuba in vse to. Mene je skoro nekam strah. Tako nekako, kot takrat, ko sem šel k prvemu svetemu obhajilu. Kaj pa ti?«

»Beži no! Ne bodi šleva! Take malenkosti si ženeš k srcu. Jaz se še zmenim ne. Obred je obred, naj bo ta ali oni.«

Pavle pa se ni pomiril ob teh besedah. Zapustil je Pepeta in dohitel Marka. Na skrivaj mu je potožil svoje težave.

»Lahko si miren, Pavle,« ga je potolažil Marko. »Zate se prav nič ne bojim. Vsi drugi me bolj skrbe.«

Pavle je bil miren. S tiho srečo v srcu je ponavljal pri sebi:

»Kot sin delovnega ljudstva obljubljam..., da mi bodo vedno sveti visoki ukazi zakona Borcev, da bom vedno zvest sin delovnega ljudstva in da ne bom štedil ne svojih sil, ne svojega dela za njegov blagor. Pomagaj mi Bog! Pomagaj... mi... Bog...!«

Solnce je šlo niže in niže. Pravkar zahaja za podolgovate, cunjaste oblake, ki mirno zaslanjajo zapadno nebo.

V tihih svečanosti je potekal obred obljube. Različna čuvstva so navdajala fante. Ko pa so si vsi podali roke preko ognja, je vsakteri občutil, da je bolj nego poprej povezan z drugimi tovariši v eno skupnost. Bili so kakor zamaknjeni, kakor da se ne zavedajo zunanjega sveta.

Ko so pa razklenili krog in so se zavedli, so videli na zahodu žareče nebo, žareče oblake, vse je oblival rdeči soj, obrazi so bili obžarjeni, hiše v daljavi so se rdeče blestele in v njih so gorela okna...

Zaključek.

Naša taborna povest je pri koncu. Dejanje se je sicer nadaljevalo v organizaciji in to več ali manj z istimi osebami. Pa to že ne spada več v okvir te povesti. Na tem taborenju so nove ideje posijale v mlade duše, kakor posije pomladno solnce, in so jih ogrele. Življenje v organizaciji pa je bilo vse bolj zapleteno, polno bojev, uspehov in neuspehov, zato je bilo tudi vse bolj zanimivo. To življenje v vsej svoji raznolikosti in pestrosti je še vedno nepopisano ter čaka spretnejšega pisatelja. In prav je tako. (Konec.)

Dr. Gogala Stanko:

● naši duši

(Nadaljevanje.)

Pri pomenu čustev za resnično življenje smo omenili doslej moralno vzgojo. V isto vrsto pa spada tudi druga vzgoja, ki je vprav danes zelo važna, socialna vzgoja, ali vzgoja k človečnosti bi jo mogli tudi nazvati.

Tudi glede te vzgoje je danes precej splošno mnenje, da bi mogli nekoga vzgajati enostavno na ta način, da ga poučujemo o tem, kaj je socialno in kaj ne, da mu govorimo v krivicah in socialnih pravicah, o zahtevi po človeka vrednem življenju, da zahtevamo od njega, da smatra vsakogar predvsem za človeka in šele potem tudi za delavca, služkinjo, hlapca, uradnika in podobno. To pomenja, da se tiče naša socialna vzgoja človeškega umskega spoznanja o tem, kar je socialno, in že mislimo, da je postal tudi socialno usmerjeno bitje. Tudi otroke vzgajamo socialno na ta način, da jih navajamo k temu, da izvršujejo socialna dobra dela, pomagajo svojim sošolcem, dajejo vbogaime, so vljudni in pristojni in podobno. Pri tem pa ne pomislimo, da izvršujejo otroci taka dejanja večkrat le radi vzgleda drugih, ali radi novosti in nenavadnosti dejanja, ali pa radi strahu pred kaznijo. Tudi pri odraslih se tiče socialno vzgajanje večkrat le poučevanja o socialnih krivicah in v vzbujanju razrednega odpora ter pripravljenosti za tak boj. Pa prav tako pozabljamo, da utegne biti to večkrat le izraz velikega egoizma, in da občutimo take krivice pač le zato, ker mi trpimo, dočim bi se ali pa se za usodo drugega le prav malo zanimamo.

Zato sem mnenja, da tako vzgojno početje ni še pravo socialno vzgajanje, dokler se temu ne pridruži še pravo in desnično občutje tega, kar je socialno prav in kar ni prav. Socialna vzgoja se tiče namreč šele tega, da skušamo v človeku vzbuditi njegov smisel za najosnovnejšo vrednost, ki jo ima človek kot človek in pa za njegovo človečnost. Samo tedaj smo res socialno vzgojeni, kadar mi sami in pristno občutimo, da smo do sočloveka najprej v razmerju človek do človeka, in da izvirajo iz tega razmerja nekatere najosnovnejše pravice njegove in naše dolžnosti. S socialnimi čustvi ljubezni in pravičnosti spoznamo, da je človek kot človek toliko vreden, da ga moramo imeti radi in da ima pravico, da ga kot človeka ljubimo in tudi spoštujemo. Mi vse preveč gledamo pri sočloveku na socialne razlike in vse premalo na človeške skupnosti in sorodnosti. Zato pa smo tako čudno nečloveški, da vidimo samo še sebe, pa povsem pozabimo, da živi poleg nas še toliko in toliko ljudi, in da je od nas toliko in toliko ljudi odvisnih. Ker nam manjka socialnih

čuvstev, in sicer pristnih čuvstev ljubezni in pravičnosti, se je zgodilo, da oni znani izrek »vrana vrani oči ne izkoplje« ne velja tudi za človeka, zakaj on je zmožen, da bi svojemu človeškemu bratu izkopal oči ali pa še kaj hujšega naredil. Zato prevladuje v nas egoizem in individualizem*, ker smo kvečjemu še sociologi, t. j. študiramo socialnost in socialna vprašanja, pa smo premalo socialni. To pomenja, da ne doživljamo socialnih čuvstev, ki bi nam pokazala človečnost v taki luči, da bi nikdar ne grešili zoper njo.

Vprav v tem pa vidimo znova važnost čuvstev za dejansko človekovo življenje, od katerega v mnogem zavisi, ali smo do sočloveka dobri ali pa ga izrabljamo. Zakaj od njegovih čuvstev predvsem zavisi, ali uvidi, da dela krivico in bi mogel svoj gospodarski namen doseči tudi brez takih krivic. Seveda pa bi moral človek krivičnost svojih dejanj in odločitev tako uvideti, da bi jih notranje doživel. Zato pa bi bilo prav, da bi ne skušali vzgajati socialno na ta način, da bi dokazovali nekemu, da je njegovo delo krivično, temveč bi mu dajali občutje za to krivičnost in ga sposabljali za doživetje socialne ljubezni do sočloveka.

Toliko torej še o pomembnosti in svojstvenosti čuvstev. Sedaj pa nam preostane od onih plati v naši duši, ki jih imenujemo doživljaji, samo še stremljenje. Te doživljaje deloma že poznamo iz tega, kar smo doslej tu govorili, dobro pa jih poznamo tudi iz življenja. Tu smo govorili o njih v zvezi s čuvstvi in omenili, da bi človek po ničemer ne stremel in ničesar ne hotel, če bi se mu stvari ne prikazovale kot vredne ali nevredne. Če bi še nikdar sami ne občutili prijetnosti kopanja, ali pa če bi mi drugi o tem tako ne pripovedovali, da bi me kar »prijelb«, bi gotovo ne stremeli po tem. Pa tudi naše življenje nam stalno prinaša polno takih prilik, da ali hočemo ali želimo ali pa stremimo. Saj n. pr. hočemo in večkrat prav trdno hočemo, da bi postali bolj socialni, bolj dobri, pomagali sočloveku, se ne lagali itd. Prav tako pa včasih zelo želimo, da bi se ta ali ona prijetna reč ne dogodila, da bi šel »kelih trpljenja« mimo nas, da bi prijatelj res prišel ali pa držal dano obljubo, da bi dobil to ali ono stvar za darilo in podobno. Pa tudi stremjenja imamo. Stremimo, in sicer stalno stremimo po izboljšanju socialnih prilik, po moralnem dviganju samega sebe, po uživanju lepot, po družbi dobrih ljudi, po oddihu in miru, po lahki vesti, po socialni vesti, po boljšem življenju, po človeka vrednem življenju itd. Vsakdo ve, da so mu še najbolj znana izmed vseh njegovih doživljavaev vprav stremjenja, zakaj to so doživljaji, pri katerih smo zelo dejavni in razgibani, ker bi res radi dosegli to, po čemer stremimo. Stremjenja so nekaki motorji našega doživljanja in udejstvovanja, ona so pa tudi povod za naše napredovanje. Obenem pa so to tudi tiste plati našega bivanja, ki so izvor človeške nezadovoljnosti. Radi stremjenja smo nezadovoljni in vedno znova stremimo po novih stvareh, ker smo nezadovoljni s tem, kar že imamo. Posebno pa velja za današnjega človeka, da je nezadovoljen, in sicer prav z vsem nezadovoljen. Zato pa je v njem tudi tako veliko stremjenje po novem, da kar ne ve, kje bi to novo iskal in našel, pa gre večkrat kar mimo tega, kar že ima in kar je mogoče več vredno kot vse ono, po čemer šele stremi.

Z vsem tem, kar sem doslej povedal o naši duši, pa smo spoznali komaj

* = sebičnost in neobzirnost do drugih.

šele en del duše. Preostali bi nam še zelo važni deli, ki jih imenujemo oseba ali jaz, njegovi instinkti ali goni in pa njegove sposobnosti. O tem pa mogoče kedaj drugič. (Konec.)

Milan Jelačin:

Mimogrede

Vsi Sveti so minuli. Grobovi so se zopet zavili v temo in pozabljenje. Večina nas, ljudi, se samo enkrat v letu spomni na poslednje reči, samo enkrat pogleda v tajne in zaprašene dele svojih duš. Samo enkrat gremo mimo posvetnega življenja in mimo vsega napuha v njem. O, da bi bili vsi ljudje vsaj desetino leta takšni, kakor so na mrtvih dan! Bilo bi lepše na svetu.

Cudni smo ljudje. Kako poredko nam misli uhajajo v nebo. Mogoče hodimo vsak dan mimo grobov svojih rajnih, a nikoli ne stopimo s te bele ceste. Vsak dan zvonovi pojo in nas kličejo k pokori in vabijo v drugo življenje. Toda mi smo še ponosni na to naše ničevo življenje. V zabavah teptamo notranji glas, ki kljuje v nas od zore do mraka. Borec, poglej naokoli, na ulico poglej, v kino, v svetlo kavarno in v zakajeno krčmo! Poglej na tovariše in na njihovo veselo družčino, kam vsi gredo, kaj si želijo in kaj jim je cilj! Poglej tudi v ozke ulice, v majhne in revne hiše tam zunaj mesta! Srečal boš ljudi z razoranimi, bledimi obrazi. Videl boš da jim je pogled teman, uprt v tla in da so jim noge težke kakor od kamena. To so povečini tisti ljudje, ki so postali žrtev današnjega reda. To so tisti, ki nosijo breme za druge, za tiste, ki nočejo vedeti, da smo vsi ljudje; ki vidijo v drugem le nižje bitje, katero ima nalogo, da jim utira pot k še bolj razuzdanemu uživanju.

Kaj hočem s temi vrsticami? Tovariši, nič drugega ko oznanjati neizprosen boj vsemu, kar se protivi božji pravičnosti. Stopamo v novo leto, v nov boj in v novo življenje. Želim, da vsakdo izmed nas stopi s te pogubne bele ceste in se poda na drugo, težjo a lepšo pot. Glejmo, da se naša organizacija ne bo razlikovala od drugih samo na zunaj, marveč še bolj po notranji vsebini! Zakaj, kdor je v sebi močan in trden, ne bo gledal na ovire. Z veseljem se bo zagnal na delo in v boj, ne za svoje osebne koristi, ampak za korist občestva.

Maščevanja pri nas ne smemo poznati. Če ti kdo hudo stori, mu povrni z dobrim delom. Ne brusi noža proti sosedu, ki je druge narodnosti! Kakor so pri nas slabi in dobri ljudje, isto je tudi drugod. Pokaži slabotnim, da še žive na svetu ljudje, ki so pripravljeni vse žrtvovati za izboljšanje položaja onih, ki so zatirani in zaničevani. Za dobro delo, ki ga storiš, ne išči plačila in hvale!

Najglavnejše pa je, da imaš notranji mir, to je, da si vsako minuto pripravljen na vse, da nimaš strahu pred nevarnostmi in da ti je vest mirna. Tako boš vedno vesel, kljub vsem nevšečnostim življenja. Ker vedel boš, da je to, kar hraniš in braniš, vredno več nego vse dobrine tega sveta.

Vsi, kar nas je, ki to čutimo, se združimo v eno telo! Kadar je kateremu od tovarišev hudo, naj bo nam vsem hudo. Vsi moramo skrbeti, da mu gorje olajšamo. Naša ljubezen ne sme poznati meja!

Kmalu bo bela odeja pokrila zemljo. Priroda bo skoro prejela novo

Le mladina more popraviti napake starih.

lepoto. Kakor poleti, si tudi sedaj podajmo roke in pojdimo v naročje narave! Pustimo vse veselice, ki se v njih utaplja pokvarjeni svet! Ne mehkužimo si telesa in volje v razuzdanostih, ki so lastnina odmirajočega rodu! Pojdimo viharjem nasproti, iščimo si strmih potov, zakaj le po teh bomo prišli na vrh, od koder bomo imeli prostran razgled in od koder bomo — kraljevali.

Nekaj odgovorov

(Glej »Vprašanja in odgovori« v 11. številki Ml. pl.)

K številka 16. Širiteljska akcija bo za C. K. D. dobro uspela. Po mojem mnenju bo dosegla 300 novih pripadnikov. — Prerokovati je pa res težko! Skoraj se kesam, da sem tisto zapisal, posebno, ker sem tako malo. (K. K. v V.)

K številka 17. Največ procentov bodo dosegli tam, kjer so najboljši, najbolj korajžni fantje. Treba je, da je le eden res korajžen, tako korajžen, da lahko dá od nje še velik kos drugim. In gredo potem na delo vsi! Jaz bi rekel, da bo zmagal Zalog. (Drago V.)

K številka 18. Društvo narodov ima ta pomen, da se državniki med seboj malo porazgovarjajo, malo komedije uganjajo. Konec ga bo pa, kadar se bodo tega naveličali. Menda ne bo treba dolgo čakati. (Drago V.)

K številka 19. Glavni vzrok gospodarske krize je popolna gospodarska svoboda, svoboda izkoriščanja, neomejena moč kapitalizma. Prenehala kriza prej ne bo, dokler ne bo strta moč kapitalizma, dokler se celokupno gospodarstvo ne postavi na druge temelje. Treba je ustvariti nov družabni red, v katerem bo vsako delo dobilo pravično plačilo, ustvariti novo družbo, v kateri ne bo več izkoriščevalcev in izkoriščanih. (Drago V.)

Franc Matisa:

Iz življenja vajencev

Zaključek.

Ivan je torej postal pomočnik. V primeri s prejšnjim položajem je bil pravi gospod. Dobival je plačo, skromno sicer, pa vendar tolikšno, da je mogel tudi staršem nekoliko pomagati. Nikoli se ni prevzel. Vedel je, da je to, kar ima, sicer le neznamenit del tistega, kar bi moral imeti vsak človek, ki dela, vedel pa je tudi, da ni vredno zavednega delavca, da bi se nosil gizdalinsko, dokler je na svetu tako, da nimajo nekateri niti najpotrebnejšega.

V delavnici je bil mož na svojem mestu. Mojstru se ni prilizoval in je znal braniti svoje pravice. Do podložnih, posebno do vajencev je bil obziren, tovariški, enak med enakimi. Ostal je tak, kakršnega je vzgojila organizacija. Tej je ostal zvest in je tudi druge vodil vanjo. Mnogo je študiral, neprestano se boril, delal in snoval in tako postal v svojem krogu dober delavski voditelj.

(Konec.)

Ako hočeš, rasteš; ako nočeš, propadeš.

Vajenci

Na sestanku vaješke sekcije Jugoslovanske Strokovne Zveze dne 9. novembra je imel tov. Birsna naslednji referat:

Veseli me, da ste se udeležili sestanka v tako velikem številu, kar je dokaz, da čuti vajenec potrebo po strokovni organizaciji.

Mnogo smo mislili in ugibali, kako bi vajence, to zapuščeno in po vseh izkoriščano rajo, organizirali. Ugibali smo, kako bi dopovedali vajencem, da je strokovna organizacija velike važnosti za vse, ki so izkoriščani. Strokovna organizacija mora biti vajencu vir strokovne in duševne izobrazbe. Ona vodi borbo za zvišanje mezd in proti znižanju. Prav tako zastopa organizacija delavstvo pri vseh socialno političnih ustanovah in pri državni upravi. Ta organ je tudi vaještvu nujno potreben, ker je vsaka druga pot delavske samoobrambe nemogoča. V veliki borbi delavstva s kapitalizmom je potrebna strokovna organizacija tudi radi tega, ker ona okrepljuje delavsko solidarnost, katero za svojo borbo delavstvo nujno potrebuje.

Zdi se mi, da se z vprašanjem vajencev nihče ne bavi resno. Vsled tega je skrajni čas, da se mi sami združimo v organizacijo, katera naj se bori za naše pravice.

Zatorej vsi, ki ste tukaj zbrani, pristopate k organizaciji, sledite njenemu delu in delajte tudi sami v njej, kar bo v veliko korist za vaše praktično življenje.

Nekaj nas je organiziranih že več let in lahko rečem, da smo se v strokovni organizaciji naučili mnogo več, nego se nauče drugi v onih meščanskih klubih, ki goje le kratkočasje brez vsakega drugega smotra in smeri. Taki klubi zavajajo delavsko mladino tako daleč, da ni več v stanu boriti se proti izkoriščevalcem njihovih delovnih sil.

Če hočemo, da nam bodo naši delodajalci dali vsaj ono, kar nam po zakonu pripada, bomo to dosegli le v vaješki skupnosti.

Vedite, da zakon o zaščiti delavcev ima člen, ki v nobenem slučaju ne dopušča, da bi mladostni delavec delal preko osem ur. (V Nemčiji ne smejo delati čez 7 ur.)

Bomo vprašali, zakaj se mojstri ne drže zakona, ko gre v naš prid. Kjer ni tožnika, ni sodnika, pravi pregovor. Zato vsi v organizacijo! Vajenec, ki ni organiziran, je svoj lastni škodljivec, on je proti delavstvu in onemogočuje vsako delo v borbi za njegove pravice.

Zatorej proč z izdajalci delavskih pravic! Hočemo samo resnih in možitih vajencev, ki bodo cenili delo v organizaciji in ko bo treba zahtevati, stali na svojem mestu in vztrajali v borbi za svoje pravice. Zavedajmo se povsod in ob vsakem času, da smo delavci in ne mestni promenadni gizdalini. Naj ostane v naših srcih čista delavska zavest, ki bo zgradila s pomočjo delavske strokovne in kulturne organizacije mostove k do sedaj nedostopnim pravicam.

Zato sedaj na delo s podvojeno silo! Živi borba!

Mi Borci in Stražarke moramo biti delavna, aktivna delavska udarna četa.

Resolucija

sprejeta na sestanku vajenske skupine JSZ dne 9. 11. t. l.

Odbor vajenske sekcije Jugoslovanske Strokovne zveze zahteva:

1. Razširjenje obveznosti obiskovanja obrtne šole od 14. do 18. leta tudi na brezposelne vajence;
2. Takojšnje posredovanje za novo službeno mesto za vajence, ki niso izgubili učnega mesta po lastni krivdi;
3. Podpiranje brezposelne mladine. Ustanoviti posebne delavnice, v katerih bi bili brezposelni vajenci zaposleni do tedaj, da dobe novo zaposlitev. Posebno velja za vajence kovinske stroke;
4. Iskati denarnih sredstev pri raznih ustanovah in vplivati na to, da država in občine v svojih proračunih določijo čim večje zneske za olajšanje položaja brezposelni mladini;
5. Ustanavljajo naj se dnevna zavetišča za brezposelno mladino;
6. Zaposlitev mladine pri zasilnih delih;
7. Radi lažjega zbiranja statističnih podatkov naj se uvede zglasilna dolžnost za zaposlene in brezposelne vajence. Za slednje naj bi se s pomočjo države, dežele in posameznih občin osnoval fond;
8. Naj se po vseh obrtno-nadaljevalnih šolah uvede pouk samo med delovnim časom;
9. Posamezne mojstre, ki ne vrše svojih dolžnosti do vajencev, je občutno kaznovati, posebno ako vajencem nalagajo dela, ki ne spadajo v njihovo stroko, ali če mladostne delavce naposljujejo preko osem ur;
10. Učna doba naj traja tri leta, oz. naj dobi vajenec četrto leto plačo kot pomočnik.

K tej resoluciji je prečital drug tovariš sledeče dopolnilo:

1. Določila o mladostnih delavcih naj veljajo za osebe do 18. leta starosti;
2. Vajenci naj prejemajo plačo, in sicer: v prvem letu po treh mesecih učne dobe eno petino, v drugem letu dve petini, v tretjem letu tri petine, v četrtem letu pa štiri petine plače, ki jo ima pravkar izučeni pomočnik do-
tične stroke;
3. Za vajence naj se zgrade vajenški domovi, zdravilišča in sportni prostori. Zgradi naj jih država, ali pa naj vsaj to akcijo podpre;
4. Za vajence naj se ustanove večerne šole, ki naj nadomeste srednje šole. Izpiti naj bodo brezplačni in prosti taks. S položenim izpitom naj bo mogoč prestop na višje šole;
5. Nadaljevalne šole naj bodo opremljene z vsemi potrebnimi prostori, sredstvi in učili;
6. Vajenci do 16. leta starosti naj delajo po 6 ur dnevno, do 17. leta po 7 ur in do 18. leta po 8 ur dnevno.

Ta resolucija naj se priključi prvi in se z njo vred preštudira.

**Stari mislijo, da je mladina žrebe, ki ga je treba trdo držati
za povodec.**

Organizacija

Organizacija je sredstvo. Kladivo je sredstvo in služi v različne svrhe: Kladivo potrebuje klepar, rabi ga ključavničar, tapetnik, kovač, čevljar itd. Vsak ima drugačno kladivo. Toda kladivo mora biti uporabno za dotično delo. Kakršnemu cilju organizacija služi, taka mora organizacija biti po svojem ustroju in tehniki. Organizacija ni le zmašilo ljudi, temveč je enota, je orodje svojim članom, posebej vodstvu, pokretu. — Kakor varuje vsak mojster orodje, tako mora gledati vsak član in še posebej vsak funkcionar, da je organizacija dobra, da točno funkcionira, da ne trpi na ugledu, da se širi itd. Organizacija je posoda ideje. Ako se posoda razbije, vsebina izteče in je ni. Neorganiziranim pokretom je sojeno kratko življenje. Čim jačja je organizacija, tem bolj zasidrana je ideja in pokret ima trdno oporišče. Organizacija »kar tako« ni nič vredna, ker člana premalo veže, ne razvija čuta soodgovornosti, reda in discipline. Vzgoja za organizacijo je potrebna. Organizacijo žive tri stvari: mladostna živahnost in delavnost, ljubezen do organizacije in stvari same ter disciplina. Odtegni eno, pa bo narobe. Kot je urejena delavnica, tako mora biti urejena organizacija. Vsaka tovarna ima gotov delovni red, ki ga izvaja z vso doslednostjo. Ravno tako mora vsaka organizacija imeti svoje predpise, ki morajo brezpogojno držati. Treba je stalnosti! Organizacija je organizem. Vse mora biti v skladu, delo mora biti deljeno. Človeško telo, to je organizacija. Glava, gibala, najrazličnejše vezi, občila itd. Po tem, kar organizacija hoče, se organizacija organizira, svoje delo usmeri, si naredi predpise, sprejema člane in si sploh ustvari svojo tehniko in organizacijski nazor.

Za nas velja to, da moramo vse doprinesti, da našo organizacijo okrepimo, da ji damo enotno smer, da dvignemo disciplino, zvišamo delavnost in okretnost organizacije ter ustvarimo trdno organizacijsko zavest.

Naši fantje

Centrala je izvedla pri neki družini revizijo. Družina je bila popolnoma na koncu. Le na ta način bi jo bilo mogoče rešiti, ako se organizira borčevsko. Tov. Janez je prevzel nalogo, da organizira 1. krdelo. Čez nekaj dni je prejela Centrala dopis:

»Tov. Centrala Krekovih družin v Ljubljani.

Sporočam, da sem obljubo izpolnil. Zbral sem 6 fantov.

Prosim, da mi pošljete vodniške stvari.

Živi!

Janez.«

Ko so prišli naslednji teden zastopniki Centrale v dotični kraj, so našli že 9 fantov.

To se pravi, da mladina ni kar tako. Starejši se jokajo nad sedanjo mladino. Seveda taka ni, kakor so oni, pa zato niso naši stari nič boljši.

Kogar hočeš pridobiti, bodi z njim, ne proti njemu!

Način dela

Delo je pri nas večinoma neurejeno. Čeravno smo se bavili z vprašanjem zaposlitve na vsakem tečaju, nismo prišli daleč naprej. Niti sestanki marsikje niso taki, kakršni bi morali biti, kaj šele rokodelstva, izleti in drugo.

Vse premalo se oziramo na starost pripadništva. Pasivnost in neiznajdljivost nam je še v kosteh od prejšnjega delovnega načina v Krekovi mladini. Saj tudi ni obsegala prej Krekova mladina pripadništva pod 18. letom starosti in vse delo ni obstajalo v drugem, nego v dramatskih predstavah, v kakem družabnem izletu, sestankih — pa smo pri koncu. Vzgojno delo se ni vršilo, zato so bili tudi uspehi malenkostni. Na tem še danes trpimo. Zunaj naletimo na pasivnost in neumevanje, kar se tiče organiziranja mladine in dela z njo. Ni smisla za redno delo. Povsod neka okornost, nedelavnost. Vse to so zle posledice skupenskega organizacijskega sistema.

Vse naše sedanje prizadevanje gre za tem, da pridemo do voditeljev (vodnikov) štirih starostnih kategorij, od 7.—14., 14.—18., 18.—26. in od 26. leta starosti dalje. Najvažnejša je starost od 14. do 18. leta. Ta kategorija bo dala kedaj organizaciji novo obliko. V nekaj letih bo že nov organizacijski duh pa tudi novo pripadništvo. Tedaj šele bo borčevizacija dovršena. Do tedaj pa vso pozornost rdeči starosti (14—18 let)!

Kaj premalo gojimo?

Rokodelstva. Vodniki se marsikje sploh na rokodelstva ne razumejo. Ni Borca, ni Stražarke brez ročnih spretnosti.

Rokodelstva morajo postati vir dohodkov.

Kdo naj rokodelstva goji? Prav vsak. Vsak ima toliko časa, da lahko kako stvar dela in se v kaki stvari usposablja in vsak mora imeti toliko interesa, da se kakega praktičnega dela poleg svojega poklica nauči.

Na sestankih se učite tudi kakega rokodelstva!

Koliko knjig so zvezali rdeči in modri? Koliko slik, iz raznobarnega papirja so naredili beli? Koliko slik so naredili rdeči in modri? Ali znate slikati na steklo? Ali znate fotografirati?

Kar na delo!

Umski izvoz

Čudovita beseda, kaj ne? Pa se le pomirite, je čisto kapitalistična stvar. Kakor veste, vodijo kapitalistična podjetja upravni in nadzorstveni svétniki. Navadno je to precej dolga vrsta zaslužnih in vsestransko dobro oprtih gospodov, ki pridejo parkrat na leto skupaj na sejo. Seveda ne zastoj. Dobe za to plačo, ki se imenuje tantijema in ni manjša od plače štirih ali šestih let kakega delavca. Dostikrat je tudi tako, da prebivajo gospodje upravni in nadzorstveni svétniki izven tiste države, kjer se nahaja sedež podjetja. Podjetje mora torej poslati stotisočake po pošti in čez mejo (devize se že dobe). Ako se torej nahajajo tisti svétniki v Avstriji in pridejo stotisočaki, tantijeme v Avstrijo, je to za Avstrijo u m s k i i z v o z, ker so tisti gospodje svétniki izvolili nekaj svojega uma, zato pa so dobili nazaj sto- in stotisočake. Nekaj za nekaj.

Združitev proletariata je mogoča le po mladini.

Organizacijski vestnik

VRHOVNI STAN.

Casopisna akcija. Z januarjem prih. leta, t. j. po končani širiteljski akciji, bomo začeli s širokopotezno časopisno akcijo. Svoje časopise, posebno »Mladi plamen« moramo razširiti med vse delavstvo. Centrala bo pravočasno razposlala družinam vsa potrebna navodila. Časopisna akcija bo trajala tri mesece.

Ofenziva za ofenzivo, neprestana napetost v aktivnosti, to bodi naše življenje!

Glede »Delavske šole« moramo poročati, da so nastale neke zapreke. Zato moramo do nadaljnjega počakati. Ni naša krivda.

NAŠE DRUŽINE.

Huda jama. Pri nas delamo zelo živahno. Niti rudarski kongres, za katerega smo pomagali voditi priprave in agitirati, nas ni vrgel iz ojníc. Kulturno delo gre lepo naprej. Ko bi drugod tako trpeli kot pri nas, bi bili že delavni, ker bi le v tem videli rešitev. »Širak« pri nas napreduje. Do sedaj smo pridobili 12 novih članov, in sicer šest starejših in šest mlajših. Mlajši bodo prvi Borci, ki so začeli organizacijsko življenje po borčevskem sistemu.

Trbovlje. Pri nas se prav pridno pripravljamo na sprejemne izpite. Širak je še vedno aktiven. Imamo pa še od preje nekaj novincev, ki bodo 13. t. m. delali sprejemne izpite. Vse nove člane »muštramo« po borčevsko. Ker se je naše s Širakom zopet pomnožilo za 15, prosimo še za toliko izvodov »Mladega plamena«, ki nam ugaja, zlasti še vsem mlajšim. Pri nas sta še vedno dve grupi: stari in mladi. Tudi duhovščina se nam je približala z nekoliko manj visoko avtoritativnostjo. Takih smo še veseli. Počasi gre, gre pa le. Živi borba!

Celje. (Z revizije.) Celje pridno dela. Razdeljeni smo v sekcije: sportno, dramatsko, tamburaško in socialno. Dramatska sekcija je že štirikrat uprizorila ljudsko igro »Mlinarjev Janez« z dobrim gmotnim uspehom. Snov igre je vzeta iz zgodovine celjskih grofov. Tamburaši pridno muzicirajo. Zdaj delamo na tem, da bi uredili tudi poslovanje in da bi začela tudi socialna sekcija delati.

Zagorje. Pri nas je z delavsko mladinsko kulturno organizacijo težko. Nikdar ni bilo prave, močne delavske zavesti, nikdar delavske vzgoje. Zato so težave. Vsi gledajo v Krekovi mladini konkurenčno organizacijo prosvetnemu društvu. Pa to ni. O tem bi kvečjemu mogli debatirati o kaki Krekovi družini v popolnoma kmetskem okolišu. Naš okraj pa je delavski, izrazito rudarski. Kolikor ljudi se še preživlja direktno od zemlje, je taka malenkost, da ne pride v poštev. Zato bi vsak res upravičeno pričakoval pri nas močno delavsko mladinsko organizacijo. So pa nekateri, ki jim to kar nič ne diši in jim je ljubše, da je tako, kakor je in kakor bi biti ne smelo. Mala peščica, ki se je sama priklopala do bolj delavskega gledanja stvari, pa ne pride v poštev.

Vrhnik. Na občnem zboru dne 6. novembra 1932 je bil izvoljen nov odbor: Jurjevič Tone, Jurjevič Janez, Rihar Jakob, Nagode Franc in Trček Martin. Družina, ki je bila bolj na slabih nogah, haše, da se bo popravila. Ustanovilo se je že tudi krdelo mlajših. Družino bomo izorganizirali na borčevski način.

Bell kot

POMENEK Z NAŠIMI MALIMI.

Danes, dragi moji, vam zadnjikrat v tem letu govorim iz tega koticika. Doslej sem vam pripovedoval mične zgodbice, na primer o Lukcu in Kukcu, o listjaku-bedaku, o lisici in petelinu, o hudobnem srnjaku, ki je Lojzku vse mleko popil in še precej druge pisane robe sem vam podaril. Od vas pa sem prejel nekaj ljubeznivih pisemc. Najlepše izmed vsega, kar sem vam povedal, pa je gotovo pravljica »Zakaj«. Kajne, vsi ste jo z veseljem čitali od številke do številke in jo boste gotovo še večkrat, sedaj ko imate že vso pred seboj. Ja, ali pa ste se tudi kaj naučili iz nje? Vidite, kakor tisti Pavelček v pravljici, ste tudi vi ubogi in lačni in bogati vas zaničujejo. Tudi vi se gotovo večkrat vprašate, zakaj je tako, da vi nimate belega kruha, da ne dobite mleka in ste večkrat tako hudo lačni. Zakaj je ljubi Bog tako naredil, se vprašujete. Veste, ljubi Bog ni tega naredil, on ni pri tem nič kriv. Povedal vam bom, kakor vem, kako je to nastalo. To je še od takrat, ko je bilo na svetu še zelo malo ljudi. Vsak si je takrat lahko vzel velik kos sveta, da je po njem pasel svoje ovce in lovil divjačino. Potem pa, ko je bilo na svetu čedalje več ljudi, jim je bilo ponekod kar tesno in seveda niso mogli vsi dobiti velikih kosov sveta. Zato so morali iti služiti k bogatim, da so mogli živeti. Tako, vidite, je ostalo še dan-današnji, po tisoč in tisoč letih. Nekateri imajo mnogo in dobro živijo, drugi pa nimajo ničesar in morajo delati za tiste, ki imajo.

Pa zakaj je tako, boste vprašali, saj to vendar ni prav. Res je. Ni prav in je hudo nápak. Povedal pa vam bom primero. V ljubljanskem Tivoli so postavljene table in na teh je napisano: »Hoditi po nasadih je prepovedano« in »Pse na vrvice, sicer kazen«. Če tacaš po travi in smukaš cvetje, ali če svojega kužka spustiš, da leta po lepih nasadih in morda še kaj ponesnaži, tedaj pride takoj stražnik k tebi in te začopati. »Hop, Cefizelj!« reče in te lepo odvede v keho. Zakaj v parku mora biti red. Hoditi je le po stezah in pasje mrcine morajo biti lepo na vrvicah, ker nimajo pameti.

Toda glejte! Na svetu ni takih tabel z napisi in takih stražnikov, ki bi skrbeli za nek drugi red, za tak red namreč, da ne bi nekateri samo delali in trpeli, drugi pa samo uživali, za tak red, v katerem bi se vsem enako dobro godilo. Takih napisov, pravim, ni na svetu, in takih policajev. Kdor je bogat, lahko zatira reveža, da si s tem še več pridobi. Zakaj je tako in ne drugače, boste že zvedeli, kadar dorastete v može. Samo spraševati morate s Pavletom neprestano: zakaj, pa zakaj, pa zakaj? Pa čitati morate mnogo in se učiti. Kadar pa bodo vsi ubogi vedeli, zakaj so oni ubogi, drugi pa bogati, bo postalo drugače na tem svetu, boljše bo za vas in — zame.

No, zaklepetal sem se že skoraj. Imam vam še nekaj drugega povedati, prijateljčki moji. Kaj smo vam preskrbeli za prihodnje leto, to vam bi še rad razodel.

Letos ste imeli zase le skromen koticček v »Mladem plamenu«. Pa še tega so vam včasih zasedli drugi, da bi jih koklja! Toda prihodnje leto... hmmm... prihodnje leto boste imeli kar svoj — list. Da! Pravi, pravcati list s štirimi stranmi. Hej, kaj pa vihate nosove, a? Premalo vam je? Štiri strani vam je

premalo? Nu ja, dosti res ni za vas, ki radi čitate. Pa potrpite malo! Sčasoma boste že dobili več strani, ako boste še nadalje tako radi čitali in ako mi boste tudi kaj pisali, meni uredniku.

Kaj? Kako se bo imenoval ta vaš listič, bi radi vedeli? Veste kaj, malo preveč radovedni ste, prav zares. No, pa naj bo, povem vam, ker ste že tako nadležni. Imenoval se bo »Mladi proletarec«. Kajne, čudna beseda to: proletarec. Gotovo ni slovenska. Saj bi si človek skoro jezik pohabil na nji, tako je grčava. Pravijo, da je ta beseda privandrala iz daljne latinske dežele. (Kje je ta dežela, mi ni ostalo v glavi izzza šolskih časov.) Pomeni pa ta beseda ... kaj že pomeni? Na jeziku imam, pa se ne domislim. Z eno besedo se ne da to po slovensko povedati. Aha, v slovar tujih besed bom pogledal. Ja, ja, jo že imam. »P... p... prof... prog... proh... proj... prol... proletarec: človek brez deia...« — Ah, kaj pa še! Brez dela! Slovar ničesar ne ve. Moram že sam povedati. Proletarec je po mojem tisti človek, ki dela bodisi v tovarni ali v rudniku ali kjerkoli, ki ne dela sebi, ampak podjetniku in ki dobi za svoje delo le majhno plačilo. Seveda tudi prezposelni je proletarec, če bi rad delal, pa dela ne dobi. Tisti, ki imajo lepe palače, ki se vozijo v krasnih avtomobilih in ki trosijo denar za prazne stvari, tisti niso proletarci. Proletarci pa so vaši starši, ker morajo težko delati pa vam kljub temu ne morejo kupiti tople obleke in obutve za zimo in večasi še kruha ne. Proletarci smo tudi mi vsi, ki pišemo v »Mladem plamenu«. Vi sami pa in Pavelček iz pravljice »Zakaj« ter Pavle, Pepe in drugi iz povesti »Solnce je posijalo«, vsi vi ste pa mladi proletarci. Ker bo novi list namenjen vam in samo vam, se bo tudi imenoval po vas, mladih proletarcih.

Kaj bo prinašal »Mladi proletarec«? Preveč vprašate, prijateljčki moji, preveč. Če bi vam hotel vse natančno povedati, kam bi prišel. Vsega niti ne smem povedati. Ker vas pa imam rad, si ne morem kaj, da vam ne bi še tole povedal. Pa le potihno in na uho. Lepo povest boste brali, povest o prav takem fantku kot je Pavelček iz pravljice »Zakaj«, samo še lepša bo ta povest in mnogo daljša. Potem pa še drugega zanimivega drobiža nič koliko, boste brali.

Tako! Dovolj sem vam povedal. Morda še preveč. Neznansko sem že lačen. Tudi jezik se mi nekam zapleta. Bog ve, če mi ni ohromel? Vsaj toliko naj se še potrudi, da vam sporoči moje voščilo za Božič.

Želi vam torej mnogo veselja za Božič, miru in tihega zadovoljstva, ter vas pozdravlja vaš — urednik.

SLEPI RISAR.

(Za božični večer prav prijetna zabava.)

Risar stoji z zavezanimi očmi pred tablo ali pred polo papirja. Drugi mu naroče, da nariše kako žival, n. pr. kamelo, in sicer najprvo glavo, potem rep, potem prednje noge, potem grbo, potem zadnje noge itd., dokler ni žival cela. Seveda, kakšna je? Smeha je dovolj. Igro se oteži s tem, da je treba risati z levo roko.

Volja je več nego zmožnost.

Razgled

RESOLUCIJA.

»Klub Bobrov« (Skauti) v Mariboru je na svojem sestanku dne 15. septembra 1932 sprejel sledečo resolucijo, ki jo radi značilnosti prinašamo.

1. Današnji dnevi so polni socialnih paradoksov*, kateri se protivijo človeškemu pojmovanju pravičnosti.

2. Ako Skautizem ne zavzame pravočasno stališča v teh problemih, bo postal nepotreben in bo izgubil pravico do obstoja.

3. Enkrat za vselej moramo:

Končati z okamenelim formalizmom in dosedanjimi »modernimi« vzgojnimi metodami, ki ne odgovarjajo praksi in ki porajajo v članstvu čustvo inferiornosti** (n. pr. kdo je pooblaščen sprejemati člane, okoreli birokratizem*** v administraciji in organizaciji, militarizem in parade, izrabljanje in krivo tolmačenje funkcionarskih pravic ter pohlep po izpiti in odznakih).

Ubiti ozkosrčno lažno moralo, ki se ozira ponajveč na javno mnenje, in nasilno vezanost v religiji, ter zavreči nesodobno malo-meščansko lažirantomantiko.

4. Cilj naše vzgoje morajo biti moške in žene, ki so prežete nesebičnega tovarištva in imajo smisel za skupnost; kateri žive po načelih prave morale in so svobodnega duha.

Za »Klub Bobrov« Dravske Skautske župe:

Tajnik: **Schaup Sergej**, l. r.

Vodja: **Dolar Jaroslav**, l. r.

* = nekaj, kar je nasprotno splošnemu mišljenju.

** = čustvo manjvrednosti.

*** = pretirano natančno poslovanje, ki se pri tem ne ozira niti na človeka niti na njegove potrebe.

KJE DELAJO MLADOSTNIKI?

Saški obrtniški nadzorni uradi so napravili zanimivo statistiko, ki kaže, v katerih obrtih dela največ mladostnih delavcev. Ta statistika je dognala, da so zaposleni mladostniki največ v mali obrti, dočim jih ima velika industrija le razmeroma majhen procent. Zdi se tudi, da je gospodarska kriza to nesorazmernost še povečala.

Od 100 delavcev je mladostnikov pod 21 let starosti v velikih obratih 17,6, v srednje velikih 27,0, v malih 50,2, pod 16. letom starosti pa je razmerje: 3,3, 6,3 in 19,9.

V malih obratih je bilo torej zaposlenih čez polovico takih delavcev, ki niso bili stari nad dvajset let. To je pripisati dejstvu, da mali obrati sprejemajo več vajencev nego veliki.

Največ mladostnih delavcev je v malih obratih živilske stroke. Tu je bilo 60 odstotkov delavcev starih pod 21 let. Tej sledijo elektrotehniška, finomehniška in optična stroke. Tudi v podjetjih za kovinske izdelke je procent mladine izredno visok. Tu je v malih obratih 65 odstotkov, v srednjih 42 in velikih 22 odstotkov. Kar se tiče samo velikih obratov, zaposluje največ mladine tekstilna industrija (posebno klobučarska panoga). V kameni industriji zavzemajo večji del srednjeveliki obrati, v steklarski industriji pa prevladujejo mali obrati. Prav tako v razmnoževalski obrti.

V zadnjih 4000 letih človeške zgodovine je bilo samo 268 popolnoma mirnih let brez vojne. V tem času pa je bilo kakih 8000 mirovnih pogodb.

III. Delavski šport. Turistika. Zdravstvo.

Boj alkoholu! Kopanje. Smučanje. Turistika. Delavska mladina na potovanju. Delavska mladina v igri in športu. Taborenje kot vzgojno sredstvo. Nega zdravja. Higijena v delavnicah. Meščanski in proletarski šport. Alkohol — sovražnik delavskega razreda. Zakaj smo abstinentje? O bolniškem zavarovanju. Postopek v slučaju nezgode.

IV. Organizacija in življenje v njej.

Naša propaganda na deželi. Skupnostna vzgoja v naših krdelih. Borčevski funkcionarji (kakšni naj bi bili). Borčevski vodnik, vodnica («Pomočnik, vodnik, prijatelj»). Naloge naših Stražark. Organizacijska disciplina. Borčevski prazniki. Delo na zunaj. Delo na znotraj. Stenski časopis v borčevskem lokalu. Borčevski izleti. Petje v naših enotah. Družinski večeri. Kako naj usmerimo svojo dramatiko? Življenje v enoti. Duhovnik v naši organizaciji. Vzgoja za organizacijo. Strokovna organizacija.

V. Vajenci.

Zaščita vajencev. Vajenski strokovni pouk. Razmere v delavnicah. Čezurno delo. Obrtni zakon.

Poleg tega je še nebroj aktualnih vprašanj. Življenje v organizaciji da prav lepe snovi za članke in pripovedne sestavke. Priporočamo se posebno za proletarske pesmi in kratke črtice socialne vsebine.

Na vprašanja v 11. številki glede letošnjega »Mladega plamena« nam je prišlo le malo odgovorov. Družine, ali imate res tako malo interesa za svoj list?

ZAKLJUČNA BESEDA UREDNIŠTVA.

S pričujočo številko zaključujemo četrti letnik »Mladega plamena«. V kolikor je odgovarjal namenu, ki si ga je bil zastavil, naj presodijo čitatelji sami. (Mimogrede bodi povedano, da si dobrohotne kritike želimo in smo se ji v 11. številki z vprašanji v celoti izpostavili.) Upoštevalo pa naj razmere, v katerih se nahajamo, potem to, da je bil list v prvi vrsti glasilo organizacije, kateri je hotel biti vzgojitelj in vodnik s praktičnimi nalogami. Kdor je želel od njega kaj več, naj pomisli, da je tu »Beseda«, ki je namenjena razglabljanju o sodobnih vprašanih in dajati idejne smernice.

Od več strani pa so bile izražene želje, da bi »Mladí plamen« pisal tudi kaj za starejšo mladino, da bi posvečal več pažnje idejni plati našega delavskega mladinskega gibanja. Smatramo to kot izraz mnenja, da je postalo področje »Mladega plamena« preozko, da mora zavzeti večji razmah med delavsko mladino. To je izraz žive potrebe po dobrem splošno delavskem glasilu, po glasilu, ki si ni nadelo naloge, da bi poleg potrebne delavske vzgoje sejalo tudi seme brezverstva. Za nas je to laskavo priznanje, da sluti mladina v »Mladem plamenu« tak list in ga zato hoče imeti za svoje glasilo.

Iz tega nagiba smo se odločili dati listu v prihodnjem letu značaj širokega, socialističnega, razredno-bojnega delavskega mladinskega glasila. In to ne da bi pri tem zapustili krščansko etično stališče. To zadnje se nam zdi potrebno omeniti, ker obstoji težnja, da nas razglase kot verske mlačneže, če ne celo kaj hujšega. Mi smo v verskih stvareh preveč tankočutni, da ne bi vedeli, kje se (Nadaljevanje na zadnji strani.)

neha vera in se začne verska politika. Vzrasli smo v teh žalostnih povojnih razmerah, pa smo se kljub temu povzpeli na višje etično stališče. Zamerijo nam, če smo včasih žolčljivi. To je odpor, ki izvira iz idealnih stremeljenj, ne pa morda zametavanje verskega kulta. Nasprotno, saj še sami želimo, da bi duhovniki delovali pri nas, pa nočejo. Na dolgo bi lahko razpravljali, kakšno odklonilno stališče nasproti nam so nekateri zavzeli. Dvomimo, da bi bilo to njihovo vedenje v skladu s pravim pojmovanjem dušnega pastirstva.

To se nam je zdelo potrebno povedati kot program za novo leto in kot pogled na minulo. Skušnja nas uči, da se ni dosti zanašati na inteligenco, ki delavski stvari ne more dosti koristiti. Naše mesto je v delavski masi, čigar trpljenja in teženj bodimo vneti glasniki!

Uredništvo.

Proti tedenski odškodnini
Din 10.—
Vam posodimo
»VOIGTLÄNDERJEVO
JUBILARKO«
Ako jo imate 45 tednov
izposojeno, je Vaša last.
Pojasnilo dobite v
Drogeriji GREGORIČ, Ljubljana
Prešernova ul. 5.

Vpišite se v

Krekovo knjižnico!

Samo:

Din 4.— znaša mesečni prispevek za broširane
oz. Din 6.50 za vezane knjige.

Postani član

»EKONOMSKE ENOTE«

registrirane z. z. omej. zav. v Ljubljani

Članski delež Din 50.—, ki se lahko vplača v petih obrokih
po Din 10.—.

